



Adalet Temelinde, Dostluk Çerçevesinde

Uluslararası Hukuk BÜLTENİ

Temmuz 2008

Sayı 2

3 Ayda Bir Yayınlanır

Cezaî Adli Yardımlaşma

Hukukî Adli Yardımlaşma

İnsan Hakları

Suçluların İadesi ve Hükümlülerin Nakli

Nafaka

Çocuk Kaçırma

Uluslararası Gündem

Toplantı Raporu

Seminer

Heyet Ziyareti

Profil-Röportaj

Tanıtım

Uluslararası Sorunlar

Öneri ve Görüşler



BÜTÜNLEŞEN DÜNYAYA DOĞRU



Tüm okurlarımıza yeniden merhaba ...

Öncelikle, birinci sayımıza gösterilen ilgiden dolayı teşekkür ediyoruz.

Başlamak kadar devamlılığın da önemli olduğunu kabul ederek biraz gecikmeli de olsa ikinci sayımızı yayımlamış bulunmaktayız.



Uluslararası Hukuk alanında gelişmeleri duyurmak, görüşlerimizi paylaşmak ve faaliyet alanımızı tanıtmak yolunda devam etmek istiyoruz.



Bu sayımızın içeriğinde, uluslararası kuruluşlar nezdinde koordinasyon görevi çerçevesinde yapılan faaliyetler, bu kuruluşların kısa tanımları ve Genel Müdür Yardımcılarımız tarafından hazırlanmış olan OECD ve GRECO çalışma grupları üzerine yazıları bulacaksınız.

Geçen sayımızda bültenimizin herkese ve her türlü katkıya açık olduğumuzu bildirmiştik. Çağrımızın bir cevabı olarak Kanunlar Genel Müdürlüğü'nden değerli meslektaşlarımızın "MÖHUK değişiklikleri" konulu çalışmasını yayımlıyoruz.

Ayrıca bu sayımızda herkesi bir anlamda ilgilendiren zaman yönetimi ile ilgili bir makaleyi de sizlerle paylaşmak istedik.



Tasarım ve dizayn olarak Internet ve PDF ortamına uygun tasarım yapma anlayışımız gereği metinlerin sınırlandırılması ve tek bir kolon halinde yerleştirilmesinin doğru olacağı anlayışımızı sürdürüyor, bir yenilik olarak da özellikle makalelerin yayımlandığı sayfaların göz zevkine hitap edeceğini umuyoruz.



Birinci sayımız itibari ile eleştiri ve önerilerinizden istifade ettiğimizi ve yapıcı eleştirilere daima açık olduğumuzu ifade etmek ve tüm meslektaşlarımızın yayımlamaları arzu ettikleri uluslararası hukuk konulu çalışmalarını beklediğimizi bu vesile ile yenilemek isteriz.

Saygılarımızla.

İLETİŞİM:

Ek Bina 8. Kat
PK: 6650
Kızılay/ANKARA

Tel: 0 312 414 78 21
Fax: 0312 425 02 90
www.uhdigm.adalet.gov.tr
uhdigm@adalet.gov.tr



İÇİNDEKİLER

- 4-5 **“YOLSUZLUĞA KARŞI DEVLETLER GRUBU” (GRECO)**
Ergin ERGÜL
Genel Müdür Yrd.
- 6-7 **“İNSAN HAKLARI VE DEVLETİN SORUMLULUĞU”**
Bilal ÇALIŞKAN
Genel Müdür Yrd.
- 8-9 **“Uluslar arası Ticari Sözleşmelerde Yabancı Kamu Görevlilerine Rüşvet Verilmesinin Önlenmesi” (OECD)**
Abdullah CEBECİ
Genel Müdür Yrd.
- 10-11 **“ULUSLARARASI ADLÎ YARDIMLAŞMA”**
İade ve Ret Sebepleri-1
Mustafa DÖNEN
Tetkik Hâkimi
- 12-13 **“Nafaka Alacaklarının Yabancı Ülkelerde Tahsiline İlişkin Sözleşmeler”**
Dilek DOĞAN
Tetkik Hâkimi
- 14-15 **“Çocukların Cinsel İstismarının Önlenmesine İlişkin Avrupa Sözleşmesi”**
Harun MERT
Tetkik Hâkimi
- 16-17 **“MÖHUK”ta yapılan Değişiklikler**
Kanunlar Genel Müdürlüğü
- 18-19 **“Zamanın Başarılı Kullanımı ve Birkaç Öneri”**
Ahmet ULUTAŞ
Tetkik Hâkimi
- 20 **HEYET ZİYARETİ: BULGARİSTAN**
- 21 **İSTANBUL YUVARLAK MASA TOPLANTISI**
- 22 **ÜLKE NOTLARI**
- 23 **İSTATİSTİK**
- 24 **CEZA İSTİNABEYE İLİŞKİN NOTLAR**
- 25 **FUTBOL SADECE FUTBOL**





GRECO, 4 Mayıs 1998 tarihinde gerçekleştirilen 102. Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi toplantısında alınan (98) 7 sayılı Kararla bir 'kısmi genişletilmiş anlaşma' şeklinde kurulmuş bir uluslar arası kuruluştur. Avrupa Konseyi üyesi ülkelerin yanı sıra ABD'de GRECO üyesidir. Üye sayısı her geçen gün artmakta olup, 2008 yılında 46 üyeye ulaşmıştır. Ülkemiz de, ulusal ve uluslararası alanda

önemli bir sorun haline alan yolsuzluk olgusuyla mücadele konusundaki irade ve kararlılığının bir göstergesi olarak, 1 Ocak 2004 tarihinden beri GRECO'ya üyedir.

"GRECO" yolsuzlukla mücadele alanında esnek ve etkin bir mekanizmadır. GRECO'ya tam üyelik için aranan tek koşul GRECO tarafından değerlendirilmeye alınmayı koşulsuz olarak kabul etmek ve karşılıklı değerlendirme aşamalarına kısıtlamalar olmadan katılmaktır.

GRECO'nun amacı, üyelerinin yolsuzlukla mücadele sistemlerinin gözlenmesi ve bu yolda kapasitelerinin artırılmasına yardımcı olmaktır. Bu nedenle GRECO gerekli yasal, kurumsal ve pratik reformların uygulanması ve oluşturulması sürecinde katkıda bulunmaktadır.

Öncelikle ülkeleri aşamalar halinde ve her aşama için inceleme konuların agöre hazırlanan soru formlarına verilen cevaplar ve ülke ziyareti çerçevesinde toplanan bilgileri esas alarak incelemeye tabi tutan GRECO, bu incelemenin sonunda çeşitli tavsiyelerin yer aldığı bir "Değerlendirme Raporu" hazırlayarak ülkelere bu tavsiyeleri yerine getirmelerini talep eder. Bu rapordan itibaren 12-18 aylık bir dönem sonunda da ikinci bir inceleme yapar ve bu incelemenin sonucunda hazırladığı "Uygunluk Raporu" ile tavsiyelerin ne ölçüde yerine getirildiğini belirler. Her iki rapor da kamuoyuna sunulur.

GRECO üyelerinin zorunlu ya da gönüllü katkıları ile çalışmalarını sürdürmekte olup, Ülkemizin zorunlu katkı payı Adalet Bakanlığı bütçesinden ödenmektedir. GRECO üyelerinin yılda 4 ya da 5 kez Strazburg'da yapılan düzenli toplantılarına katılan, oy hakkıyla yetkilendirilmiş ve genelde Adalet Bakanlıklarından gelen daimi temsilcileri bulunmaktadır. GRECO nezdindeki Türk Delegasyonunda Adalet Bakanlığı temsilcisinin Başkanlığında, Başbakanlık Teftiş Kurulu, İçişleri Bakanlığı temsilcileri yer almaktadır.

Diğer taraftan GRECO'nun Ülke değerlendirme raporları ilgili ülkenin yolsuzlukla mücadele kapasitesinin değerlendirilmesinde aday ülkesi olduğumuz Avrupa Birliği tarafından da referans alınmaktadır.

GRECO halihazırda üçüncü inceleme aşamasına geçmiş olup, sonradan üye olan Rusya ve İtalya gibi ülkeler ise öncelikle ortak I. ve II. Aşama incelemelerine tabi tutulmaktadır.

1. Aşama incelemesinin konusunu, yolsuzluk suçlarının önlenmesi, soruşturulması, yargılanması ve karara bağlanmasından sorumlu kişilerin ya da kurulların bağımsızlığı, özerkliği ve yetkileri; Yolsuzlukla mücadeleden sorumlu kişi ya da kurulların uzmanlaşmalarının teşvik edilmesi ve görevlerini yerine getirebilmeleri için uygun imkan ve eğitimin sağlanması; Yolsuzluk davalarıyla ilgili soruşturma, kovuşturma ve cezadan muafiyet konuları,

2. Aşama incelemesinin konusunu ise, yolsuzluk gelirlerine elkoyma ve müsadere; kamu yönetimi ve yolsuzluk; tüzel kişiler ve yolsuzluk oluşturmaktadır.

3. Aşama incelemesi Ocak 2007'den itibaren başlamıştır. Bu aşamada birbirinden farklı iki konu incelenecektir: Bunlar,

a)Yolsuzluğa Karşı Ceza Sözleşmesi (YCS), YCS'ne Ek Protokol ve 2 Nolu Temel Prensipteki Suçlara dayalı inceleme)

Soru formu, Ulusal kamu görevlilerinin rüşvet alma alma suçu, Ulusal kamu meclisleri üyelerinin rüşvet alma suçu, yabancı kamu görevlilerinin rüşvet suçu, yabancı meclis üyelerinin rüşvet suçu, özel sektörde rüşvet verilmesi suçu, uluslar arası memurların rüşvet suçu, uluslar arası meclis üyelerinin rüşvet suçu, uluslar arası mahkeme hakimleri ve görevlilerinin rüşvet suçu, nüfuz ticareti suçu ile hakemlerin ve jüri üyelerinin rüşvet suçlarına ve Ceza Sözleşmesine EK Protokoldeki suçlar ile tüm bu suçlara ilişkin iştirak, yetki, zamanaşımı, savunma vasıtaları ile istatistiki verilere ilişkin sorular içermektedir. Anılan Protokole Ülkemiz henüz taraf değildir.

b) Siyasi Partilerin Finansmanının Şeffaflığı

Buna ilişkin soru formu, siyasi partiler ve finansmanına ilişkin ulusal düzenlemelere ilişkin bir genel kısım ile şeffaflık denetim ile yaptırımlara ilişkin özel kısımdan oluşmaktadır.

Türkiye'nin GRECO'ya üye olduğu tarihte I. Aşama İncelemesi tamamlanmış olduğundan, GRECO'ya sonradan katılan diğer ülkeler gibi Ülkemiz de I. ve II. Aşama Ortak İncelemesine tabi tutulmuştur.

Yolsuzluğu demokrasinin gribi olarak nitelendirmek gerekirse, Avrupa Konseyinin bir izleme mekanizması olan GRECO bu hastalıktan korunma ve tedavi anlamında uluslararası bir referans haline gelmiştir. III. Aşama incelemesinde ele alınacak siyasi partilerin finansmanı konusu kamuoyunun dikkatini daha büyük ölçüde çekmek suretiyle GRECO'nun uluslararası alandaki görünürlüğünü ve etkinliğini daha da güçlendirecektir. GRECO ziyaretleri sırasında toplanan bilgi ve veriler yolsuzluğun bir çok Avrupa Ülkesinde artış kaydettiğini ortaya koymakta olup, bu durum Avrupa Konsey'ince üye ülkelerin demokratik kurumlarının işleyişi ve örgütün temel değerleri olan insan hakları ve sosyal haklar için ciddi bir tehdit olarak algılanmaktadır.

Yolsuzluğun nedenleri ülkeden ülkeye değiştiğinden kimi ülkelerde iyi işleyen önleyici, cezalandırıcı ve adli önlemler başka yerde işe yaramayabilir. Bu nedenle, GRECO'nun üye ülkelerin kendine özgü koşullarını gözlemlemeye yarayan yerinde ziyaretler yöntemi ve değerlendirdiği ülkeye yönelttiği tavsiyeler oldukça yararlı olmaktadır.





Yaşadığımız yüzyılda insan hakları doktrini, hem iç hukukta devletlerin anayasalarına girmiş, öte yandan da evrensel bir nitelik kazanmış olmasına rağmen, insanlığa yönelik en büyük kitlesel kıyımlar da bu yüzyılda yapılmıştır. Yüzyılımız, ne yazık ki bir savaş yüzyılı olmuş; çeşitli nedenlere dayanan savaşlarda ve iç çatışmalarda yüz milyondan fazla insan yaşamını yitirmiştir. Hiç kuşkusuz bu zaman diliminde insanlığın yaşadığı en büyük dram, 2. Dünya Savaşı'dır. Milyonlarca insanın çok feci koşullarda hayatını kaybettiği bu savaş, insan hakları düşüncesi açısından bir dönüm noktası olmuş; insan haklarını uluslararası bir nitelik kazanmıştır.

Zira insan haklarına ilişkin bir endişe taşımayan faşist ve nasyonal sosyalist anlayışlar, hem kendi vatandaşlarına yoğun bir şekilde şiddet ve terör uygulamış, hem de sahip oldukları emperyal amaçları gerçekleştirme adına çıkarttıkları 2. Dünya Savaşı, bütün dünyada büyük bir tahribata ve yıkıma neden olmuştur. İşte gerek ulusal, gerek global düzeyde bir daha bu denli korkunç bir sonucun ortaya çıkmasını önlemeye yönelik çabalar, insan hak ve özgürlüklerinin ulusal olduğu kadar, uluslar arası düzlemde de, başta hukuksal olmak üzere, siyasal ve sosyal düzenlemeler ve tekniklerle tanınması ve korunması sürecini doğurmuştur.

Bu sürecin insan hakları açısından en önemli kazanımı "insanlığa karşı suç" kavramının uluslar arası hukuk literatürüne girmesi ve saygın bir yer edinmesidir. 2. Dünya Savaşı'nın ardından galip devletler, Nazi Almanyası'nın soykırım suçlusu 22 yöneticisini yargılamakla görevli bir adalet divanı oluşturmuş ve bu yöneticiler, savaş suçları ve Batı'nın hukuk tarihinde yeni bir nosyon olan "insanlığa karşı işlenen cürümler" ile itham edilip yargılanmışlardır. 1945 Kasımında başlayan Nuremberg Duruşmaları'nın sonunda mahkum edilen sadece Hitler'in yöneticileri olmamış, bu yargılama, aynı zamanda insan hayatına bilerek ve kitlesel tarzda kastetmenin işlenebilecek en büyük suç olduğunu da vurgulamıştır.

İnsan haklarının uluslar arası mekanizmalara konu olmasıyla insan hakları, devletlerin bir "iç sorun"u veya "ulusal sorun"u olmaktan çıkmıştır. 2. Dünya Savaşı'nın ardından, savaşa sebebiyet veren totaliter devletlerin tasfiye edilmesi ile birlikte, birey haklarının ve özgürlüklerinin tanınması ve korunması artık salt bir ulusal sorun, daha doğrusu her devletin kendi içinde, kendi dilediği biçimde halledeceği bir sorun olmaktan çıkmıştır. Böylece tüm devletler insan haklarını her koşulda korumakla mükellef bir hale gelmiş, "iç koşullar" ve benzeri argümanlar insan haklarını ihlal etmenin mazereti olmaktan çıkarılmıştır.

Bu kazanımları kalıcı kılmak ve insan haklarını somuta indirgemek amacıyla savaşın hemen ertesinde birçok uluslar arası sözleşme/bildirge imzalanmıştır. Hukuki, ekonomik ve siyasal alanlarda ortak standartların oluşmasını sağlama amacı güden bu sözleşmeler, yaşayan hiçbir insan ferdini istisna etmeden, "eşit insan haysiyeti" ilkesine siyasal bağlayıcı nitelikte bir taahhüdü içermiş ve insan haklarının tanınması ve uygulanması konusunda hangi gerekçelerle olursa olsun ayrımcılığa açık bir yasaklama getirmiştir.

Bu sözleşmelerle inşa edilen bugünkü uluslar arası düzen, insan hakları alanında devletlerin iki türlü sorumluluğuna vurgu yapmaktadır: Devletler ilk önce halkına/vatandaşına karşı sorumludur. Bu sorumluluğun yerine getirilmesi; devletin yetki ve sorumlulukları dahilinde yeterli anayasal, yasal ve idari uygulama tedbirlerini alması ve her bir insanın hakkını koruyacak düzenlemeler yapmasıyla mümkün olabilir.

İnsan hakları, insanın sırf insan olmak sıfatıyla sahip bulunduğu, insanın kişiliğine ve onuruna bağlı vazgeçilmez, devredilmez ve zaman aşımına uğramaz haklar olduğundan, devletin ve yürürlükteki hukuk düzeninin bu hakları tanıması, koruması ve güvence altına alması gerekir. Çünkü bütün insanların eşit ve özgür olduğunu belirten ahlaki yasayı referans almayan herhangi bir düzenlemenin meşru addedilmesi mümkün değildir.

Devletlerin ikinci olarak da diğer devletlere karşı bulunmaktadır. Buna göre devletler, sadece insan haklarına riayet etmede azami bir hassasiyet göstermekle yetinmemeli; insan haklarında uluslar arası standartların geliştirilmesi ve varolan birtakım eksikliklerin giderilmesi için diğer teşvik etmeli, ayrıca uluslar üstü insan hakları kuruluşlarına destek olmalıdır.

Türkiye'de devlet, "vatandaşlarının insan haklarını koruma" da gerekli hassasiyete sahip olmaya başlamış olup, insan haklarının tesisi için diğer devletlere ve kuruluşlara karşı sorumluluğunu yerine getirmede de ciddi ilerlemeler göstermiştir. İnsan hakları, niteliği itibariyle devlete karşı ileri sürülen ve devlet iktidarını sınırlamayı hedef edinen talepler olduğundan, Türkiye'de artık bu haklar ve bu hakları savunan kişiler/kurumlar/ülkeler, devlet tarafından bir tehdit olarak görülmemekte ve bunlara şüphe ile bakılmamaktadır. Ancak, bazı ülkeler, devleti insan hakları eleştirisine tabi tutan bir başka devlet ise, o devletin aktüel bir sorunu ön plana çıkartılmakta ve o devlete ilk önce kendi içişlerine bakılması tavsiye edilmektedir. Eğer insan haklarına ilişkin uyarıyı yapan bir ulusal veya uluslararası kuruluş ise, ilk önce onları çabaları alabildiğince sınırlandırılmakta, bu da yetmezse toptan yasaklama yoluna gidilmektedir.

Ülkemizi özgür dünyadan koparmamak için, insan haklarına karşı varolan şüpheleri kaldırmalı, çağdaş uygarlık normlarıyla bağdaşır tutumlar takınmalıyız. İnsan haklarını tehdit olarak algılamaktan vazgeçmeliyiz. Bugün insan hakları, siyasal meşruluğun temel ahlaki ölçütüdür; bu itibarla devlet, bu haklara dayandırılmalı ve bütün uygulamalarında bu hakları gözetmelidir. Hükümetler ve uygulamaları, insan haklarını korudukları ve geliştirdikleri ölçüde çağdaş hale gelmektedir. Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Beyanname'sinde ifade edildiği gibi, "insan hakları bütün halklar ve bütün uluslar için, başarının bir ölçütüdür."



ULUSLARARASI TİCARİ İŞLEMLERDE YABANCI KAMU GÖREVLİLERİNE VERİLEN RÜŞVETİN ÖNLENMESİ SÖZLEŞMESİ VE TÜRKİYE

Abdullah CEBECİ
Genel Müdür Yrd.



Türkiye' nin 1961 yılından beri üyesi olduğu "Ekonomik kalkınma ve İşbirliği Örgütü" (OECD) uluslararası bir ekonomi örgütü olmakla birlikte uluslar arası yolsuzlukla mücadele konusunda da çalışmalar yapmaktadır.

Bu bağlamda "OECD Yolsuzlukla Mücadele Birimi", Finansal, Mali ve Girişim İşleri Müdürlüğü bünyesinde faaliyet göstermekte ve OECD' nin uluslararası ticari işlemlerdeki rüşvet ve yolsuzluk olaylarıyla mücadele faaliyetinin odak noktasını teşkil etmektedir.

OECD'nin "Yolsuzlukla Mücadele Birimi" "yolsuzluğun talep yanı'nı göz ardı etmeden rüşvet verenlere karşı önlemler almakta ve "yolsuzluğun arz yanı" ile ilgili çalışmalar yapmaktadır(1). Bu faaliyetler, yolsuzlukla mücadele uzmanlarından oluşan Uluslararası Ticari İşlemlerde Rüşvetle Mücadele Çalışma Grubunun yönetiminde, OECD Komiteleri, uluslararası girişimler sivil toplum ve özel sektör ile yakın işbirliği içerisinde yürütülmektedir.

"Uluslararası Ticari İşlemlerde Yabancı Kamu Görevlilerine Verilen Rüşvetin Önlenmesi Sözleşmesi" Rüşvetle Mücadele Çalışma Grubu tarafından yapılan çalışmalar sonucu tamamlanmış ve 17 Aralık 1997 tarihinde Paris'te yapılan Bakanlar düzeyindeki toplantıda üye ülkeler tarafından imzalanmıştır.

Sözleşme esas itibarı ile aktif rüşvetle ilgili olup, pasif rüşvetin cezalandırılması her ülkenin kendi mevzuatına bırakılmaktadır(2). Söz konusu sözleşme Türkiye tarafından 17/12/1997 tarihinde imzalanmış ve 01/02/2000 tarihli ve 4518 sayılı Kanunla onaylamıştır(3).

Sözleşmenin onaylanmasından sonra 02 Ocak 2003 tarih ve 4782 sayılı "Uluslararası Ticari İşlemlerde Yabancı Kamu Görevlilerine Rüşvet Verilmesinin Önlenmesi İçin Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" ile iç mevzuatta gerekli değişiklikler yapılarak Sözleşmeye uyum sağlanması amaçlanmıştır(4).

Sözleşme ana hatları ile aşağıda belirtilen hususlarda düzenlemeler içermektedir:

- Yabancı devlet memuruna rüşvet veren kişinin, vatandaşı olduğu devlet tarafından kendi memuruna rüşvet veren kişi gibi etkili, orantılı, caydırıcı ve hapis cezasını da içeren cezalarla cezalandırılması (Madde 1),
- Yabancı bir kamu görevlisine rüşvet verilmesi halinde tüzel kişilerin sorumluluğunu sağlayacak önlemlerin alınması (Madde 2),
- Rüşvet ve rüşvetten elde edilen kazançlar ya da malvarlığına el koyma, bu varlıkların müsadereci ya da bunlarla mukayese edilebilir parasal müeyyidelerin uygulanması (Madde 3),
- Ülkelerin kendi vatandaşları için suçun ülke dışında işlendiği durumda yargı yetkisine sahip olmak için gerekli önlemleri alması (Madde 4),
- Kendi devlet memuruna verilen rüşveti kara paranın aklanması konusunda öncül suç sayan her taraf devletin, suçun işlendiği yer göz önüne alınmaksızın yabancı devlet memuruna verilen rüşveti de kara paranın aklanması konusunda öncül suç sayması (Madde 7),
- Muhasebe, kayıt ve denetleme standartları konusunda gerekli düzenlemelerin yapılması (Madde 8),
- Rüşvetin suçluların iadesine esas bir suç olarak kabul edilmesi (Madde 10),

- Her devletin, OECD Genel Sekreterliğine danışma, karşılıklı adli yardım ve suçlu iadesi konularında yapılacak talepler için sorumlu yetkili bir makam veya makamları bildirmesi (Madde 11),
- Bu sözleşmenin tam olarak uygulanmasının denetimi ve geliştirilmesi amacıyla taraflar arasında düzenli bir takip programının ortaya konulmasında işbirliği yapılması (madde 12),

Bu kapsamda taraf ülkelerin Sözleşme'ye uyumunun değerlendirilmesi amacıyla OECD tarafından Nisan 1999 tarihinde iki aşamalı bir gözetim prosedürü başlatılmış olup, Birinci Aşamada; ülkelerin mevzuatlarının Sözleşme'ye uygunluğu değerlendirilirken, İkinci Aşamada, Sözleşmenin yanı sıra 1997 tarihli Gözden geçirilmiş Tavsiye Kararının(5) (1997 Revised Recommendation of the Council on Combating Bribery in International Business Transactions) ceza hukuku dışındaki yönlerini de içerecek şekilde ülkelerin Sözleşme'yi etkin olarak uygulayıp uygulamadıkları incelenmektedir.

Türkiye I.Aşama İncelemesi 11-13 Şubat 2004 tarihlerinde Paris'te gerçekleştirilen Çalışma Grubu Toplantısında tamamlanmıştır. Ülkemizin II. Aşama İncelemesi çerçevesinde, lider inceleyici ülkeler Bulgaristan ve Almanya ile inceleme ile görevli OECD Sekreteryası yetkilileri tarafından 7-11 Mayıs 2007 tarihlerinde Ülkemize yerinde inceleme ziyareti gerçekleştirilmiş, Türkiye II.Aşama incelemesi ilişkin koordinasyon görevi Dışişleri Bakanlığı tarafından yürütülmüş, söz konusu çalışmalara Bakanlığımızdan; başta Genel Müdürlüğümüz olmak üzere, Ceza İşleri ve Kanunlar Genel Müdürlükleri tarafından katkı sağlanmıştır.

Ülkemizin II.Aşama İncelemesi, 4-7 Aralık 2007 tarihinde Paris'te gerçekleştirilen Çalışma Grubu toplantısında ele alınmış, toplantı sonucunda olağanüstü bir yaptırım olan ve daha önce İngiltere, Japonya ve İrlanda için verilen II. Aşama İncelemesinin tekrarı kararı verilmiştir. Tekrar inceleme süreci 7 Aralık 2007 tarihi itibarıyla başlamıştır.

Gözden Geçirilmiş İkinci Aşama İncelemesi Rehber İlkelerine (Revised Guidelines for Phase 2 Reviews) göre Sözleşmeyi yeterli derecede uygulamayan Ükelere Yeniden İkinci Aşama İncelemesi (Phase2 bis Examination) yapılmasına karar verilmektedir. Bundan sonraki aşamada Ülkemiz bir sene içerisinde "Sözlü İzleme Raporu", İki yıl içerisinde de "Yazılı İzleme Raporu" hazırlayacak, bu raporlara ek olarak yerinde inceleme ziyaretini de kapsayan II.Aşama tekrar inceleme süreci bir yıl içerisinde tamamlanmış olacaktır.

Diğer yandan, OECD Rüşvetle Mücadele Çalışma Grubu tarafından II. Aşama İnceleme kararı verilmesi üzerine, Başbakanlık Dış İlişkiler Başkanlığının 04/02/2008 tarihli ve B.02.0.DİB.482-99 sayılı yazıları ile anılan OECD sözleşmesi doğrultusunda OECD "Rüşvetle Mücadele Çalışma Grubu" tarafından yürütülen ülke incelemelerinden sorumlu koordinasyon makamının Adalet Bakanlığı olması ile bu zamana kadar Dışişleri Bakanlığınca üstlenilen ülke incelemelerine ilişkin koordinasyon görevinin Adalet Bakanlığı tarafından yürütülmesine karar verildiği bildirilmiş olup, halihazırda bu görev Genel Müdürlüğümüzce yürütülmektedir.

(1) Bkz.Fighting Bribery and Corruption: Frequently Asked Questions,s.3.in OECD internet sayfası.

(2) Rüşvet suçunun unsurları ve özel görünüş şekilleri itibarı ile ayrıntılı analizi için bkz.Emin Artuk-Ahmet Gökcen-A.Caner Yenidünya, *Ceza Hukuku Özel Hükümler*,Turhan Kitabevi,Ankara,2005,s.619 vd.

(3) Söz konusu onay kanunu 6.2.2000 tarihli ve 23956 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

(4) Bu yasa ise 11.1.2003 tarihli ve 24990 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır. Türkiye, yabancı kamu görevlilerine rüşvet verilmesinin önlenmesine yönelik bu sözleşmeye taraf olmanın yanı sıra, yolsuzlukla mücadele alanında kararlılığının bir göstergesi olarak, daha geniş bir kavram olan yolsuzlukla mücadele alanında diğer bir teşkilat olan GRECO'ya 1 Ocak 2004 tarihinde üye olmuştur. Yine bu kapsamda zikredilmesi gereken ve yolsuzlukla mücadelede global bir araç olarak öngörülen "BM Yolsuzlukla Mücadele Sözleşmesi"ne de ülkemizce taraf olunmuş ve söz konusu sözleşmenin onaylanması 24.5.2006 tarihli ve 26177 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan, 18.5.2006 tarihli ve 5506 sayılı kanun ile uygun bulunmuştur.

(5) Anılan ve 1997 tarihli tavsiye kararının III.Başlık altındaki bölümünde, tavsiye kararında özellik ve unsurları açıklanan yabancı kamu görevlilerine rüşvet eyleminin suç haline getirilmesini öngören bir uluslararası sözleşmenin 1997 yılı sonuna kadar imzaya açılması tavsiye edilmektedir.





En geniş anlamda uluslararası istinabe ve tebligat, kovuşturmaların aktarılması, cezaların infazı, hükümlülerin nakli ve suçluların iadesi işlemlerini ifade eden adlî yardımlaşma yargı düzenlerinin karşılıklı işbirliği anlayışı içerisinde hukukî bir zeminde yerine getirilebilmektedir.

Bu anlamda, adlî yardımlaşmanın yapılmasına dayanak olarak; talep eden ve muhatap ülkeler arasındaki hukuki ilişkinin mahiyetine göre; her iki ülke "Ceza İşlerinde Karşılıklı Adli Yardım Avrupa Sözleşmesi"ne (CİKAYAS) taraf ise buna göre, bu sözleşmeye, taraf olmayanlar bakımından iki ülke arasında geçerli "İkili Sözleşme"ye, herhangi bir sözleşmeye taraf olmayan

ülkeler için "Mütekabiliyet" kuralına atıf yapılması gerekmektedir.

Birçok sözleşme metnine ilham veren ve bu nedenle şablon metin telakki edilen 2.04.1959 tarihinde Strasbourg' ta imzalanan "Ceza İşlerinde Karşılıklı Adlî Yardım Avrupa Sözleşmesi (CİKAYAS) Avrupa Konseyi üye ülkeleri (San Marino hariç) ve Konsey üyesi olmayan İsrail dahil olmak üzere toplam 47 ülke tarafından kabul edilmiştir. Söz konusu sözleşme, içeriği ve taraf olan ülkeler bakımından en çok kabul görmüş adlî işbirliği sözleşmesi durumundadır. Bu özellikleri ile pek çok ikili sözleşmenin hükümlerine de ilham kaynağı olmuş ve olmaya devam etmekte olup, mütekabiliyet kuralının uygulanmasında da hükümleri dikkate alınmakla geniş bir uygulama alanı bulmaktadır. Bu sebeplerle biz de ret ve iade (evrakın eksikliklerin tamamlanması amacıyla geri gönderilmesi) sebeplerine ilişkin açıklamalarımızı bu sözleşmeyi temel alarak yapmaya çalışacağız.

CİKAYAS ve diğer pek çok sözleşmede adlî yardımlaşmanın ülkelerin belirleyeceği merkezi makamları aracılığı ile ilgili ülkenin iç mevzuat hükümlerine uygun olarak yerine getirileceği hükme bağlanmıştır. Buna göre, gerek yabancı makama gönderilen, gerek yabancı makamdan gelen adlî yardımlaşma talepleri ikili bir incelemeye tabi tutulacaktır. Merkezi makam ve yerine getirecek makam ilgili sözleşme hükümleri ve iç mevzuat açısından evrakın gereğinin yerine getirilip getirilemeyeceğini ayrı ayrı değerlendirecektir.

Adli yardımlaşma ile ilgili olarak ortaya çıkan tüm uluslararası metinler gerek çok taraflı gerekse iki taraflı olsun adli yardım talebinin ret sebeplerini ihtiva etmektedir. Bir adli yardım talebi bu metinlerde öngörülmemiş olan bir gerekçeye dayanılarak reddedilemez. Adlî yardımlaşma evrakının reddi her ne sebeple yapılmış olursa olsun ret sebebinin açıkça belirtilmesi gerekmektedir.

Ret sebepleri nedeniyle evrakın geri çevrilmesi suçun soruşturulmasını akamete uğratabilecek sonuçlar doğuran bir kurum olduğundan bunların tam olarak tespiti önem arz etmektedir. Ancak uygulamada adlî yardımlaşma evrakının ret sebeplerinden ziyade içerdikleri eksiklikler nedeni ile iade olunduğu gözlemlenmektedir.

Adlî yardımlaşma evrakı düzenlemenin gerektirdiği zaman, emek ve masraf düşünüldüğünde evrakın yabancı ülkeye en iyi şekilde iletilmesinin önemi ortaya çıkmaktadır.

Adlî yardımlaşma evrakının ihtiva etmesi gerekli esasa ve şekle ilişkin unsurlar CİKAYAS kapsamında temel olarak belirlenmiştir. 01/03/2008 tarihli ve B.03.0.UİG.0.00.00.06/010.06.02/7-1(69-1) sayılı Genelgemiz ise bu sözleşme hükümleri, iç mevzuat hükümleri ile birlikte uygulamada kaynaklanan sorunlara uygun düzenlemeleri içermektedir.

Genelgemizde belirtilen hususlara uygun şekilde düzenlenmemiş istinabe talebi ret veya iade edilebilecektir

Bu nedenlerle ret sebeplerinden önce en sık rastlanan eksiklik nedeniyle iade hallerine kısaca değineceğiz;

Uluslararası adlî yardımlaşma yapılması bakımından merkezi makam olarak Bakanlığımız adına bu görev Genel Müdürlüğümüz tarafından ifa edilmektedir. Bu görevin ifasında yargı makamlarımızın taleplerinin kısa sürede ve etkin bir şekilde yerine getirilmesi amacıyla yabancı adlî makamlara iletilmesinden önce evrak titizlikle incelenmektedir. Buna rağmen aşağıda sayılan sebeplerle adlî yardımlaşma taleplerimiz iade edilebilmektedir.

- talebin eksiklik nedeniyle iade edilebileceği hallerden ilki, talepname içeriğinin yetersiz olmasıdır. Sanığın üzerine atılı suçun tavsifinin yapılmamış, delil ve gerekçelerin atılı suç arasındaki irtibatın gösterilmemiş ve ifadesi alınmak istenen kişiye sorulacak soruların belirtilmemiş olması nedeniyle evrak iade edilmektedir.
- İkincisi, talepname de adlî yardımlaşmanın dayanağı olan sözleşmenin yanlış gösterilmiş veya hiç gösterilmemiş olmasıdır. Bu anlamda, aramızda sözleşme bulunmayan ülkelere karşı mütekabiliyet ilkesine atıf yapılmaması da iade nedeni oluşturmaktadır.
- Üçüncüsü, talepname ekinde genellikle usule ilişkin yasa maddeleri iletilmekle beraber olaya ilişkin şüpheli veya sanığın eylemine uyan maddi ceza hukuku maddelerinin iletilmemiş olması
- Dördüncüsü, tercüme yetersizliği veya yanlış dile tercüme yapılmasıdır. Pek çok adlî yardım talebi bu nedenle iade edilmekte olup, uygulamada tercüme maddelerinin yeterliliği olmayan tercümanlara yaptırıldığı sıklıkla görülmektedir.
- Beşincisi, ifadesi alınması istenilen şahısların adres ve kimlik bilgilerinin gösterilmemesi veya eksik gösterilmesi
- Altıncısı, özellikle komşu ülkelere ve K.K.T.C.'ye Bakanlığımız aracılığıyla kılınmaksızın doğrudan adlî yardımlaşma evrakı iletilmekte ve bunlar işlemsiz olarak iade edilmektedir.
- Yedincisi, istinabe talebine ilişkin belgenin, bir adlî makam tarafından düzenlendiği ve tercümenin aslına uygunluğuna şerh düşülmesi gerekmektedir.
- Sekizincisi, adres tespiti ve nüfus-sabika kaydı talepleri kural olarak Interpol aracılığı ile yerine getirilmekle birlikte, son zamanlarda Almanya, Hollanda ve Rusya ülkelerinden ilgili ülke adlî makamlarına hitaben talepname içermediğinden bahisle evrakımız iade edilmektedir.
- Dokuzuncu, özellikle tebligat taleplerinde evrakın muhatap sayısının düzenlenmediği gerekçesi ile adlî yardımlaşma talepleri iade edilebilmektedir.

Yukarıda sayılanların dışında yurtdışından tarafımıza gelen bir kısım yabancı adlî makam talepleri diğer bir kısım nedenlerden dolayı tarafımızdan reddedilmektedir.

- Birinci olarak, Adlî makam niteliği taşımayan makamların talepleri
- İkinci olarak, talep eden makam adlî olmakla birlikte talep konusunun adlî nitelik taşımadığı hallerde
- Üçüncü, Polisiye işbirliği kapsamında yerine getirilebilecek taleplerin adlî yardımlaşma ile istenilmesi halinde
- Dördüncü, acil olduğuna dair sebepler belirtilmeksizin Interpol aracılığı ile iletilen talepler
- Beşinci, CİKAYAS kapsamında sanığa ilişkin tebligat evrakının çekincemiz gereği tebliğ için belirtilen süreden kırk gün önce tarafımıza ulaştırılmamış olması
- Altıncısı, talep konusu hakkında gerekli ek bilgi ve belgelerin iletilmemiş olması
- Yedincisi, CİKAYAS en geniş adlî yardımı öngörmekle birlikte bazı özel suçlar bakımından gerekli sözleşmelere atıf yapılmaması
- Sekizincisi, Arama ve El Koyma taleplerinde talep eden ülke adlî makamlarının bu konuda verilmiş yargı kararının bulunmaması nedeni ile de iade yapılmaktadır.

Bu yazımızda adlî yardımlaşma evrakının içerdiği eksikliklerin tamamlanması nedeniyle iade edildiği halleri incelemeye çalıştık. Gelecek yazımızda ise ret sebeplerinin incelenmesi düşünülmektedir.





Uluslararası ilişkilerin yoğunlaşması ve karma evliliklerin artması ile birlikte nafaka alacaklarının tahsili sınır aşan bir boyut kazanmıştır.

Nafaka alacaklısının, borçlunun bulunduğu ülkede doğrudan nafaka davası açmak yada kendi ülkesinde aldığı nafaka kararının tenfizi için başvurmak suretiyle nafaka talep edebilmesi mümkün bulunmakla birlikte, bu yöntemlerden birine başvurmanın zaten ekonomik yönden güçsüz durumda bulunan nafaka alacaklısı için önemli bir külfet teşkil edeceği açıktır.

Bu sorunların çözümü amacıyla uluslararası hukukta birçok sözleşme kabul edilmiş, Avrupa Birliği kapsamında da konu ele alınmıştır.

1) Uluslararası Hukukta Nafaka Alacağıın Tahsili

Uluslararası hukukta nafaka alacağıın tahsili konusunda birçok sözleşme bulunmaktadır:

- Nafaka Alacaklarının Yabancı Ülkelerde Tahsiline İlişkin 1956 tarihli New York Sözleşmesi

-Çocuklara Karşı Nafaka Yükümlülüğü Konusundaki Kararların Tanınması ve Tenfizine İlişkin 1958 tarihli Lahey Sözleşmesi

- Nafaka Yükümlülüğü Konusundaki Kararların Tanınması ve Tenfizine İlişkin 1973 tarihli Lahey Sözleşmesi.

Nafaka Alacaklarının Yabancı Ülkelerde Tahsiline İlişkin 1956 tarihli New York Sözleşmesi yetkili makamlar arasında idari işbirliğini öngörmekte olup, 1958 ve 1973 tarihli Lahey Sözleşmeleri ise tanıma ve tenfiz ile adli müzaheret konusunda hükümler içermektedir.

New York Sözleşmesi uyarınca merkezi makamlar tayin edilmiş olup, işlemler merkezi makamlar aracılığıyla yürütülmektedir.

Sözleşme, nafaka alacaklarının tahsili için iki yöntem öngörmüştür:

Öncelikle, nafaka alacaklısı, uyruğunda bulunduğu veya ikamet etmekte olduğu devletin yetkili merciine başvurarak aldığı nafaka ilâmını veya nafaka ödenmesini öngören ara kararını infaz edilmek üzere gönderici makam aracılığı ile borçlunun ikamet ettiği ülkenin aracı kurumuna gönderebilecektir. Bu yol tercih edildiği takdirde; ilâmın yabancı bir devlette tenfizi söz konusu olacaktır.

Nafaka alacaklısı tarafından seçilebilecek ikinci yöntem, Sözleşme'nin 3'üncü maddesinde belirtilen belgeleri göndermek suretiyle, borçlunun bulunduğu ülkedeki "aracı kurum" vasıtasıyla, yetkili merciden bir nafaka ilâmı veya kararı almak ve bu ilâmı o ülkede infaz ettirmektir.

Bununla birlikte, New York Sözleşmesi esasa ilişkin hükümler ihtiva etmediğinden yukarıda belirtilen yollara başvurulması halinde talep edilen merkezi makamın iç hukuku elverdiği ölçüde bir sonuç alınabilmesi mümkün olacaktır.

Lahey Sözleşmelerinde ise merkezi makam tayin edilmemiştir. Ancak, genel olarak New York Sözleşmesi ile birlikte uygulandığından başvurular merkezi makamlar vasıtasıyla iletilmektedir.

1956 tarihli New York Sözleşmesi, soyut olması, esasa ilişkin zorlayıcı hükümler içermemesi sebebiyle eleştirilmektedir. Ülkeler arasında ortaya çıkabilen yorum farklılıkları ve ortak bir uygulamayı sağlayacak mekanizmanın bulunmaması da Sözleşmenin önemli eksikliklerinden biridir.



Örneğin; Belçika ve Fransa, Sözleşme'nin 5/3. maddesini(1) ileri sürerek, nafaka davası açılmasının talep eden devlette bir nafaka kararının alınmış olması koşuluna bağlı olduğunu kabul etmektedir.

Uygulamada yaşanan sorunların giderilmesi amacıyla, Lahey Özel Hukuk Konferansı kapsamında hazırlanan Çocuklara ve Diğer Aile Fertlerine Yönelik Nafaka Alacağı'nın Tahsiline İlişkin Sözleşme imzaya açılmıştır.

Sözleşme ile yukarıda belirtilen Sözleşmelerin birleştirilerek nafaka alacaklarının daha etkin bir şekilde tahsil edilmesi amaçlanmaktadır.

II) Avrupa Birliğinde Nafaka Alacağı'nın Tahsili

Avrupa Birliğinde ; bu konuda daha ayrıntılı düzenlemeler mevcuttur.

Hukukî ve Ticarî Konularda Mahkemelerin Milletlerarası Yetkisi ve Mahkeme Kararlarının Tanınması Tenfizi Hakkındaki Konsey Tüzüğü'nde (EC No 44/2001), nafaka konusunda mahkemelerin yetkisi konusunda hükümler yer almaktadır. Sözü edilen Tüzük, kararların icrası için basitleştirilmiş bir mekanizma öngörmektedir.

Avrupa Parlamentosu ve Konseyinin 21 Nisan 2004 Tarihli 805/2004 Sayılı Çekişmesiz Alacaklar İçin Bir Avrupa İlâm Niteliğinde Belgenin Yaratılmasına İlişkin Tüzüğü, çekişmesiz olması halinde nafaka alacaklarını da kapsamaktadır.

Avrupa Birliği bünyesinde de, nafaka alacağı'nın daha etkin bir şekilde tahsil edilebilmesi için çalışmalar devam etmektedir. Yetkiye, Uygulanacak Hukuka ve Nafaka Konusundaki Kararların Tanınması ve Tenfizine İlişkin Tüzük Tasarısı ayrıntılı hükümler içermektedir.

III) Ülkemizin Taraf Olduğu Sözleşmeler

Ülkemiz, Nafaka Alacaklarının Yabancı Ülkelerde Tahsiline İlişkin 1956 tarihli New York Sözleşmesi(2), Çocuklara Karşı Nafaka Yükümlülüğü Konusundaki Kararların Tanınması ve Tenfizine İlişkin 1958 tarihli Lahey Sözleşmesi(3) ve Nafaka Yükümlülüğü Konusundaki Kararların Tanınması ve Tenfizine İlişkin 1973 tarihli Lahey Sözleşmesi(4)'ne taraf bulunmakta olup, Sözleşmelerin uygulanması ile ilgili olarak 01/03/2008 tarih ve B.03.0.UİG.0.00.00.06/010.06.02/2-1 sayılı "Nafaka Alacaklarının Yabancı Devletlerde Tahsili'ne ilişkin Bakanlığımız Genelgesinde <http://www.uhdigm.adalet.gov.tr/genelge/2.doc> uygulamaya yönelik ayrıntılı bilgiler yer almaktadır.

Diğer taraftan, Lahey Özel Hukuk Konferansı kapsamında hazırlanan Çocuklara ve Diğer Aile Fertlerine Yönelik Nafaka Alacağı'nın Tahsiline İlişkin Sözleşme, Ülkemiz tarafından henüz imzalanmamıştır.

Sonuç olarak, mevcut sözleşmelerin uygulanmasında sorunlarla karşılaşmakta olup, Çocuklara ve Diğer Aile Fertlerine Yönelik Nafaka Alacağı'nın Tahsiline İlişkin Lahey Sözleşmesi'nin yürürlüğe girmesinden sonra daha kapsamlı bir değerlendirme yapılabilmesi mümkün olabilecektir.

(1) 5/ 3 "- 6'ncı maddede öngörülen muhakeme usulü, borçlunun Devletin kanununa göre ya bir tenfiz kararı veya tescil usulü olabilir ya da I inci fıkra hükümlerine göre intikal ettirilen karara müstenit yeni bir dava olabilir."

(2) Sözleşme metni 18/03/1971 tarih ve 13782 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

(3) 11/01/1973 tarih ve 14418 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak Türkiye yönünden 25/06/1973 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

(4) Sözleşme, 16/02/1983 tarih ve 17961 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak Türkiye yönünden 01/11/1983 tarihinde yürürlüğe girmiştir.



ÇOCUKLARIN CİNSEL SÖMÜRÜ VE İSTİSMARDAN KORUNMASINA DAİR AVRUPA SÖZLEŞMESİ

Harun MERT
Tetkik Hâkimi



Avrupa Konseyi bünyesinde hazırlanan “Çocukların Cinsel Sömürü ve İstismardan Korunmasına Dair Sözleşme” 25 Ekim 2007 tarihinde Lanzarote’de düzenlenen 28 inci Avrupa Adalet Bakanları Konferansı’nda imzaya açılmıştır. Sözleşme, bugüne kadar Türkiye’nin de aralarında bulunduğu 28 ülke tarafından imzalanmış, ancak herhangi bir ülke tarafından henüz onaylanmamıştır.

Sözleşme’nin “Başlangıç” bölümünde, çocukların cinsel sömürü ve istismarının ulusal ve uluslararası düzeyde endişe edilecek derecede arttığı, özellikle çocukların ve failerin bilişim ve iletişim teknolojilerini kullanımının artış gösterdiği, çocukların cinsel sömürü ve istismarını önlemek için uluslararası işbirliğinin gerekli olduğu ve bu alandaki mücadelede önleyici, koruyucu ve ceza hukuku boyutlarına odaklanan, kapsamlı bir uluslararası belgeye ihtiyaç bulunduğu gözetilerek, Avrupa Konseyi Devlet ve Hükümet Başkanları Üçüncü Zirvesi’nde (16-17 Mayıs 2005) kabul edilen Eylem Planı ve Bakanlar Komitesi’nin R (1) 11 No’lu Tavsiyesi başta olmak üzere, çocuk haklarına ilişkin diğer uluslararası belge ve programlar dikkate alınmak suretiyle, söz konusu Sözleşme’nin hazırlandığı ifade edilmiştir.

50 maddeden oluşan bu Sözleşme’de, çocukların cinsel sömürü ve istismardan korunmasına yönelik önleyici tedbirler hakkında kapsamlı düzenlemeler öngörülmüş ve bu konuya ilişkin maddi ceza hukuku ile ceza yargılama hukuku alanlarında ayrıntılı hükümler getirilmiştir.

Sözleşme’de çocuklarla irtibat içinde çalışan kişilerin atanması, eğitilmesi ve izlenmesi, çocukların risklerden haberdar olmaları ve onlara kendilerini korumalarının öğretilmesi, suçlular ve potansiyel suçlular için izleme tedbirleri alınması gibi önleyici tedbirler düzenlenmekte, ayrıca mağdurlar için destek programları oluşturulması, cinsel istismar ve sömürü şüphesinin yetkili makamlara bildirilmesi konusunda insanların teşvik edilmesi, çocuklar için telefon ve internet yardım hatları oluşturulması hususlarına dair hükümler yer almaktadır. Diğer taraftan, çocukların cinsel sömürü ve istismardan korunmasına yönelik alınabilecek önleyici tedbirler hakkında bilgi sağlanarak, kamuoyunda farkındalık oluşturma kampanyalarının desteklenmesi ve bu alandaki mücadeleye çocukların, özel sektörün, medyanın ve sivil toplumun da katılımının sağlanması öngörülmektedir.

Sözleşme, çocukların cinsel istismarının ev veya aile içinde, cebir, şiddet ve tehdit kullanılarak işlenmesini de içine alan, değişik şekillerini suç olarak kabul eden ilk belge özelliğini taşımaktadır. Sözleşme’de 18 yaşından küçük kişiler “çocuk” olarak tanımlanmış olup, bu yaşın altındaki çocuklarla cinsel ilişkiye girme, çocuk fuhuşu ve pornografisi, çocukların -katılmamış olsalar bile- cinsel etkinliklere ya da cinsel istismara tanıklık etmelerine cinsel amaçla kasten neden olma gibi belli davranış tiplerinin cezai suç olarak tanınması, ayrıca bir yetişkin tarafından bilişim ve iletişim teknolojileri yoluyla bir çocuğa kendisiyle buluşmaya yönelik kasıtlı bir teklifte bulunulması –bu teklifin ardından böyle bir buluşmaya yönelik somut eylemlerin varlığı halinde- gibi, başta İnternet olmak üzere, yeni teknolojilerin çocuklara cinsel yönden zarar vermek ya da onları istismar etmek amacıyla kullanımının cezalandırılması öngörülmektedir. Sözleşme’de ayrıca, çocuk seks turizmiyle mücadele amacıyla, bireylerin yurtdışında işledikleri bazı suçlardan dolayı soruşturulmalarına yönelik hükümler de yer almaktadır.

Ceza yargılamaya hukukuna ilişkin olarak, Sözleşme’de, çocuklara yönelik cinsel sömürü ve istismar suçlarıyla ilgili soruşturma ve kovuşturmaların, gerektiğinde gizli operasyonlara da imkan tanımak suretiyle, etkin bir şekilde gerçekleştirilmesi ve öncelikli olarak görülmesi düzenlenmekte, ayrıca mağdurların kimliğinin gizli tutulması ve adliye binalarında faillerle temaslarının engellenmesi gibi adli süreçte mağdurların korunmasına yönelik hükümler yer almaktadır. Diğer taraftan, bu konudaki soruşturmaların uzman kişi ve birimler tarafından yapılması öngörülmekte, çocukla yapılacak görüşmelerin ne şekilde gerçekleştirileceği detaylı olarak açıklanmakta ve cinsel suç failleri hakkındaki verilerin kaydedilmesi ve saklanması hususunda bir takım yükümlülükler getirilmektedir.

Sözleşme’de, taraf devletlerin Sözleşme’yi uygulamalarını denetlemek, devletlerin çocukların cinsel sömürü ve istismarı ile mücadele kapasitelerini geliştirebilmeleri için aralarındaki bilgi ve tecrübe paylaşımının ilerlemesini sağlamak, gerektiğinde Sözleşme’de yapılabilecek değişiklikler ve Sözleşme’nin uygulanmasında ortaya çıkabilecek problemlerle ilgili fikirler oluşturmaya çalışmak üzere, taraf devletlerin ve ilgili bazı kuruluşların temsilcilerinden oluşacak bir “Taraf Komitesi” oluşturulması da öngörülmektedir.

Sözleşme’nin yürürlüğe girmesi için üçü Avrupa Konseyi üyesi en az beş ülke tarafından onaylanması gerekmektedir. Avrupa Konseyi, “Çocukların Cinsel Sömürü ve İstismardan Korunmasına Dair Sözleşme”nin onaylanmasını sağlamak amacıyla “mini-kampanya” başlatmış olup, bu çerçevede üye ülkelerin temsilcilerinin katılacağı bölgesel konferanslar gerçekleştirilmesini planlamaktadır.

Sözleşme’nin, imzalayan ülkeler tarafından onaylanarak yürürlüğe girmesi, çocukların cinsel sömürü ve istismarı ile uluslararası düzeyde daha etkin bir mücadele imkanı getirecektir. Yine, Sözleşme’de düzenlenen bazı yeni tedbirlerin iç mevzuatımıza yansıtılarak uygulamaya geçirilmesi, ülkemizde de bu alandaki mücadeleye olumlu katkılar sağlayacaktır.

Sözleşme ve Açıklayıcı Rapor’un İngilizce ve Fransızca metinleri ile diğer bilgilere <http://conventions.coe.int> adresinden erişilmesi mümkündür. Diğer taraftan, Sözleşme’nin Av. Alper Can Aykaç tarafından yapılan gayri resmî Türkçe tercümesi İstanbul Barosu Dergisi’nde (Cilt 82, Sayı 1, Yıl 2008) yayınlanmıştır.



27/12/2007 TARİHLİ VE 5718 SAYILI MİLLETLERARASI ÖZEL HUKUK VE USUL HUKUKU HAKKINDA KANUN

2675 sayılı Milletlerarası Özel Hukuk ve Usul Hukuku Hakkında Kanunun değiştirilmesinin nedenleri şu şekilde özetlenebilir:

- 1982 yılında kabul edilen ve aynı yıl yürürlüğe giren 2675 sayılı Kanunun 20 yılı aşkın tatbikatında bazı ihtiyaçları karşılamakta yetersiz kalması;
- Giderek artan milletlerarası ilişkilerin yoğunluğu da göz önünde tutulduğunda, 2675 sayılı Kanun, sadece temel konularda hüküm getirdiğinden yeterince düzenlenmemiş akitlere ve akit dışı borçlar hukukuna ilişkin hükümlerin Kanunda düzenlenmesi ihtiyacı;
- 2001 yılında kabul edilip, 2002 yılında yürürlüğe giren 4721 sayılı yeni Türk Medenî Kanununun, sadece kullanılan farklı deyimlerle değil muhteva itibarıyla da değiştirmesi;
- 2675 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden hemen sonra onaylanan La Haye Nafaka Sözleşmesi gibi milletlerarası sözleşmelerin, Kanunun bazı hükümlerini, baştan itibaren istisnâî hâle sokmuş yani ana kural olmaktan çıkarmış veya uygulanmaz hâle getirmiş olması.

Bakanlığımızca hazırlanan Milletlerarası Özel Hukuk Ve Usul Hukuku Hakkında Kanun Tasarısı, kanunlaşması amacıyla 1/6/2005 tarihinde Başbakanlığa ve 07/07/2006 tarihinde de TBMM'ne sevk edilmiştir. Tasarı, 7/12/2006 tarihinde Adalet Komisyonunda gündeme alınarak Alt Komisyona sevk edilmiş ve 28/12/2006 tarihinde Alt Komisyonca kabul edilmiştir. Ardından 17/1/2007 tarihinde yeniden Adalet Komisyonu gündemine gelen Tasarı Alt Komisyon Raporu doğrultusunda görüşülerek kabul edilmiştir. Tasarının kabulünden sonra gerçekleşen genel seçimler nedeniyle Hükümet değiştiğinden, TBMM İçtüzüğü'nün 77. maddesi gereğince Tasarı hükümsüz sayılmıştır. Bunun üzerine 12/9/2007 tarihinde Başbakanlığa bir yazı yazılarak Tasarının yenilenmesi talep edilmiştir. Tasarı, 27/11/2007 tarihli ve 5718 sayılı Kanun olarak kanunlaşmıştır. 2675 sayılı Kanunun bölüm ve kısım sistemi değişmemekle beraber, yürürlük ve yürütme maddeleri hariç 46 maddesinden sadece 10 maddesinin aynen alınması, 29 maddesinin değiştirilmesi ve Kanuna 23 yeni madde eklenmesi karşısında, Komisyon çalışmaları sırasında Tasarının yeni Kanun Tasarısı olarak hazırlanmasına karar verilmiştir.

Kanunla yapılan başlıca değişiklikler şu şekilde özetlenebilir:

- Kanunlar ihtilâfî kurallarının başka bir hukuku yetkili kılması durumunda, mahkemelerin yabancı hukuku uygulamasındaki güçlükler ve özellikle yabancı hukukun kanunlar ihtilâfî hükümlerinden hareketle, diğer bir yabancı hukuku araştırıp bulmasındaki zorluklar dikkate alınarak, mevcut hüküm sadece "kişinin hukuku ve aile hukukuna ilişkin ihtilâflarla" sınırlandırılmıştır. (md. 2/3)

- Evlilik mallarında hukuk seçimine ilişkin hükümde, ikametgâh yerine "mutad mesken" kavramı getirilmiştir. (md. 15)

- 14 üncü maddenin üçüncü fıkrası dışında kalan tüm nafaka taleplerine uygulanacak hukuku kapsayan tek bir madde getirilmiştir. (md. 19)

- Taşınır ve taşınmazların hangi anda bulunduğu yer hukukunun uygulanacağı maddede belirtilmemiş olması sebebiyle uygulamada taşınır ve taşınmaz üzerindeki mülkiyet ve sair haklara malların hangi anda bulunduğu yer hukukunun uygulanacağı tereddütlere yol açtığından maddeye, "işlem ânında" ibaresi ilave edilerek, muhtemel değişken statü ihtilâflarının ortaya çıkması önlenmiştir. (md. 21/1)

- Hava, deniz ve raylı taşıma araçları üzerindeki mülkiyet ve diğer aynî haklar, "menşee ülke hukuku"na tâbi kılınmış ve böylece söz konusu taşıma araçlarıyla bunların mâliklerinin en sıkı ilişkili oldukları kabul edilen hukuka bağlanma imkânı doğmuştur. (md. 22)

- Fikrî mülkiyete ilişkin haklar, hangi ülkenin hukukuna göre koruma talep ediliyorsa, o ülke hukukuna tâbi kılınmış ve böylece kanunlar ihtilâfî hukuku bakımından da, konuya ilişkin milletlerarası sözleşmelerde ve Türk hukukunda da benimsenen "ülkesellik prensibi" ile uyum sağlanmıştır. (md. 23)

- Sözleşmeden doğan borç ilişkilerinde tarafların "zımnî hukuk seçimi" de kabul edilmiştir ve tarafların akdî ilişkilerine uygulanacak hukuku parçalayabilecekleri; yani sözleşmenin muayyen kısımlarına uygulanmak üzere farklı hukukları seçebilecekleri kabul edilmiştir. Ayrıca taraflarca açık veya zımnî bir hukuk seçiminin yapılmadığı durumlarda akdî ilişkiye, onun en sıkı ilişkili olduğu hukukun uygulanması benimsenmiştir. (md. 24)

- Taşınmazlara ilişkin tüm akitlerin taşınmazın bulunduğu yer hukukuna (lex rei sitae) tâbi olması ilkesi kabul edilmiştir. (md. 25)

- Tüketicinin hukuken korunması gerekliliğinin sonucu olarak, tüketici akitlerinin diğer akitlerden farklı düzenlenmesi amacıyla tüketici akitlerinde objektif bağlama kuralı, "tüketicinin mutad meskeni hukuku" olarak belirlenmiştir. (md. 26)
- İş akdinde, hem zayıf taraf olan işçinin korunması ihtiyacı hem de Devletin ekonomik ve sosyal politikalarla ilgili olarak yaptığı diğer düzenlemeler göz önünde tutulmuş ve iş hukukunun, kamu hukuku karakterli özellikler göstermesi ve işçinin edimini orada yerine getirmesi, "işyerinin bulunduğu ülke" hukukunun bu ilişkide objektif bağlama kuralı olarak uygulanmasını zorunlu kılmıştır. Bu gerekçelerle maddede, iş akdinde, en sıkı ilişkili hukuk olarak "mutad işyeri hukuku"nun uygulanacağı kabul edilmiştir. (md. 27)
- Kendine has özelliklere sahip akit tiplerinden olan fikrî mülkiyet haklarına ilişkin akitlere uygulanacak hukuk düzenlenmiştir. (md. 28)
- Milletlerarası ticarete en fazla rastlanılan akit tipi olan eşya taşıma akdi için onun özelliklerini dikkate alan bir düzenleme yapılmıştır. (md. 29)
- Kişilik haklarının internet dahil tüm kitle iletişim araçları ile ihlâli hâlinde sorumluluğa uygulanacak hukukun tespitinde Kanundaki genel haksız fiil kuralının bu konuda yetersiz kalması nedeniyle bu durum ayrı bir maddede düzenlemiştir. (md. 35)
- İmal edilen şeyden zarar gören ile zarar veren arasında bu zarardan kaynaklanan ihtilâfa uygulanacak hukuk hakkında ayrı bir düzenleme bulunmadığından ve haksız fiillere uygulanacak hukuka göre sorunun çözümlenmeye çalışılması yeterli bir koruma sağlayamadığından bu durum ayrı bir maddede düzenlenmiştir. (md. 36)
- Haksız fiilin özel bir türü olan ve bu sebeple farklı bağlama kuralına ihtiyaç duyulan haksız rekabete uygulanacak hukuka ilişkin bir hüküm getirilmiştir. (md. 37)
- Rekabetin korunması, bozulmadan ve düzenli işletilmesinin sağlanması ve çeşitli kartel uygulamalarının önlenmesi amacıyla "rekabetin engellenmesi"ne ilişkin bir kural öngörülmüştür. (md. 38)
- İş sözleşmesi ve ilişkileri için Türk mahkemelerinin milletlerarası yetkisini düzenleyen özel bir yetki kuralı getirilmiştir. (md. 44)
- Tüketici akitlerinden doğan uyuşmazlıklar için özel yetki kuralları kabul edilmiştir. (md. 45)
- Sigorta akdinden doğan ihtilâflarda yetkili mahkemenin belirlenmesine ilişkin bir düzenleme yapılmıştır. (md. 46)
- 2675 sayılı Kanunun 32 nci maddesindeki, "vatandaş – yabancı" ayırımı ve buna bağlı olarak, Türk mahkemelerinde dava açan, davaya katılan veya icra takibi yapan yabancı gerçek ve tüzel kişilerin yargılama ve takip giderleriyle karşı tarafın zarar ve ziyanını karşılamak üzere mahkemenin belirleyeceği teminatı yatırmaları gerektiği hükmü aynen muhafaza edilmiştir. İkinci fıkra hükmü uyarınca mahkeme, "karşılıklılık" esasını gözetmek suretiyle, karşılıklılığın bulunması hâlinde, dava açanı, davaya katılanı ve icra takibi yapanı teminattan muaf tutacaktır. (md. 48)
- İlâmın aslının uygulamada bazı yabancı devlet mahkemelerince verilmediği gerçeği gözönüne alınarak ilâmı veren mahkeme tarafından onanan örneğinin tenfiz dilekçesine konulmasının da yeterli olacağı kabul edilmiştir. (md. 53)
- İhtilâfsız kaza kararlarının tanınması ve tenfizinde, tanıma ve tenfiz istemine ilişkin dilekçenin, duruşma günü ile birlikte karşı tarafa tebliğ edilmesi, buna mukabil, hasımsız ihtilâfsız kaza kararlarında, bir karşı tarafın bulunmaması sebebiyle, bu tebliğ hükmünün uygulanmaması kabul edilmiştir. (md. 55)
- Milletlerarası hakem kararlarının tanınması ve tenfizini kolaylaştırmayı hedef alan ve milletlerarası hakem kararlarının tanınması ve tenfizinde genellikle tek başına kullanılan, hakem kararlarının "tarafklar için bağlayıcı olması" şartı kabul edilmiştir. (md. 60)
- Uygulamadaki mevcut tereddütleri ortadan kaldırmak için hakem kararının tenfizine ilişkin hükümlerin hakem kararının tanınmasında da uygulanacağı belirtilmiştir. (md. 63)

Kenan ÖZDEMİR
Kanunlar Genel Müdürlüğü
Genel Müdür Yardımcısı

Hasan ODABAŞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü
Daire Başkanı

Ekrem ÇETİNTÜRK
Kanunlar Genel Müdürlüğü
Tetkik Hakimi



- Büronuzu eviniz kadar iyi düzenleyin,
 - Evrakı tasnif edip ilgili dosyalara kaldırma, büronun iş akışını rahatlatacaktır,
 - Zaman tüketici işleri gözden geçirin,
- İşte tüm bunlar pratik bazı öneriler. Tabii bunları çoğaltmak mümkündür.

Zaman aslında herkes için sabittir, diğer bir deyişle herkes için günde 24, haftada 168 saat vardır. Ancak benzer koşullarda yaşayan ve çalışanların üretimleri bireysel yeteneklerden de kaynaklanan farklılıklar gösterir. Bu farkı yaratan etkenlerden biri de zamanın nasıl kullanıldığıdır. Zaman yönetimi, zamanı akılcı kullanarak daha verimli sonuçlar elde edilmesini sağlar. Günümüz koşullarında gündelik yaşamın gereklerini yerine getirmek zamana karşı gerçekleştirilen bir uğraş halini almıştır. Bu yüzden zamanı iyi değerlendirmeyi öğrenmek herkes için stresi azaltacak, yararlı bir beceridir.

Zaman yönetimi için yapılması gereken ilk şeylerden biri de zamanın nasıl geçirildiğini belirlemektir. Herkesin yaşamında sabit olan uyku, yemek yemek, kişisel temizlik ve bakım, ulaşım gibi zorunlu işler için harcanan zaman çıkarıldıktan sonra kalan süre için planlama yapılabilir. Plan yaparken dürüst ve gerçekçi olmalı, görevlerin yanı sıra sosyal aktiviteler ve egzersiz için de zaman ayırılmalıdır. Uzun ve kısa vadeli hedef ve öncelikleri belirlemek, hedefler için eylem planı yapmak, bunları gerçekleştirmek için yapılacak işler listesi hazırlamak, mükemmeliyetçiliği bırakmak, öncelikleri belirleyebilmek, hayır diyebilmek, aynı zaman dilimine birkaç işi sıkıştırmak (örneğin işe ya da okula giderken veya bir şeyler beklerken kitap okumak, yemek hazırlarken ya da banyo yaparken önceden kaydedilmiş ders notlarını kasetten dinlemek gibi) bu konuda ana başlıklardır.



Televizyona veya alışverişe dalmak, telefonda sohbet etmek en önemli zaman çalıcılardandır. Habersiz gelen ziyaretçiler ve kazalar (bilgisayarınızın çökmesi ya da virüs bulaşması, elektriklerin kesilmesi, bitmiş ödevin üzerine çay dökülmesi, bir işi yapmak için gerekli malzemelerin tümüne sahip olunmadığının son anda fark edilmesi gibi) özellikle belli bir tarihte bitmiş olması gereken işlerin planlanmasında önceden hesaplanmazsa "zaman yönetimi felaketleri"ne dönüşebilir.

Bitmeyen sohbetleri kesmek, davetsiz misafirleri bertaraf etmek için kendinize uygun bir çözümü önceden hazır tutun. Süreli işlerinizi bitirmek için vakti hesaplarken son günleri, saatleri ve saniyeleri hesap dışı bırakın. Gerekliyse size zamanı hatırlatmak için çalar saat kullanın ve bir iş için ayırdığınız zamanda gerçekten o işi yapmakta olduğunuzdan emin olun(2).

Bu pratik öneri ve değerlendirmelerin yanı sıra insan için hayat düsturu olabilecek bir kaç özlü söze yer vermek gerekirse (Tabiatı ile bunlar da bizden zaman talep ediyor!);

- Çalışmak için zaman ayır, bu başarının bedelidir,
- Düşünmek için zaman ayır, bu gücün kaynağıdır,
- Eğlenmek için zaman ayır, bu dinç kalmanın sırrıdır,
- Okumak için zaman ayır, bu bilginin temelidir,
- Başkalarına yardım için zaman ayır, bu mutluluğun kaynağıdır,
- Hayal kurmak için zaman ayır, bu ruhu yıldızlara eriştirir,
- Gülmek için zaman ayır, bu hayatın yükünü hafifletir,
- Plan yapmak için zaman ayır, ki, bu ilk dokuz maddeyi yapabilmek için gereken zamana sahip olmanın sırrıdır !

Ne çok zaman isteyen şey var, öyle değil mi?

Mutlu yıllar ! Yeni yılda her şey gönlünüzce olsun...

(1)M.Kemal Öktem,Zaman Yönetimi:Örgütsel Etkiliği Artırmada Zaman Faktöründen Yararlanılması,Amme İdaresi Dergisi,C:26,Sayı:1,Mart,1993,s.220 vd, (ss.217-237).

(2) Bkz.Zaman Yönetimi, <http://www.bilkent.edu.tr/~bilheal/uremesagligi/zamanyont.html> sayfasından 03/01/2008 tarihinde indirilmiştir.





Bulgaristan Başsavcısı Boris Velchev ve beraberindeki 4 kişilik Heyet, Adalet Bakanımız Sayın Mehmet Ali Şahin'in davetlisi olarak 19–22 Mart 2008 tarihlerinde Ülkemize resmi bir ziyaret gerçekleştirmiştir.

Söz konusu toplantıda, Sayın Bakan Türkiye ile Bulgaristan arasındaki ilişkilerin olumlu istikamette geliştiğini, hukukî alanda da ilişkilerin geliştiğini, ziyaretin bu ilişkileri daha da geliştireceğini ifade ederek iki Ülke yargı teşkilatlarının benzerlik taşıdığını ancak bazı farklılıkların da söz konusu olduğunu, Ülkemizde istinaf mahkemeleri yasasının yürürlükte olduğunu ancak mahkemelerin henüz faaliyete geçmediğini belirtmiştir.

Sayın Başsavcısı Boris Velchev davet için tekrar teşekkür ettiğini ifade ederek söz konusu ziyaretin Türkiye Bulgaristan ilişkilerine katkı sağlayacağını, ziyaretin iki Ülke ilişkilerinin en iyi aşamada gerçekleştirildiği, ilişkilerin daha nasıl geliştirilebileceği konusu üzerinde düşünülmesi gerektiğini, iki Ülke hukuk sistemlerinin benzerlik taşıdığını ancak en büyük farkın Ülke Başsavcılığı makamının oluşturduğunu, büyük bir kurumun başında bulunduğunu, 1600 savcının görev yaptığını belirtmiştir. Devamla, idarî sorunlarla ilgilendiğini, ancak mesaisinin büyük bir kısmını Başsavcılık makamını Bulgaristan'da ve Avrupa Birliği kurumlarında temsil ve tanıtmaya ayırdığını, Bulgaristan'ın Avrupa Birliği Ülkesi olması nedeniyle adaylık döneminde yasaların büyük bir kısmının değiştirdiğini ve sayılarının arttığını, uyum sürecinde büyük zorlukların yaşandığını, yasaların alelacele kabul edildiğini belirtmiştir. Avrupa Birliği ile yürütülen görüşmelerde ulusal özelliklerin kabul ettirilmesi gerektiğini, millî özelliklerin korunması gerektiğini ifade etmiştir.

Sayın Bakan aynı zorlukların Ülkemizde de yaşandığını, Avrupa Birliği yasalarını Ülkemize taşımak için çalışmalar yapıldığını, Medeni Kanunu, Türk Ceza Kanunu, Ceza Muhakemesi Kanunu'nun değiştiğini, Türk Ticaret Kanunu ve Borçlar Kanunu'nun değişmesi için çalışmaların sürdüğünü, geçiş dönemlerinde sorunların yaşanabildiğini, değişimlerin kolay olmadığını ve sancılı olduğunu, değişimin yeterli olmadığını uygulamada da başarılı olmak gerektiğini, TCK 301. maddesinin Avrupa Birliği tarafından ifade özgürlüğüne aykırı bulunduğunu ve değiştirilmesi gerektiğini, değişiklik metninin hazır olduğunu, ceza sınırının 3 yıldan 2 yıla indirildiğini, suçun yurt dışında işlenmesi durumunda ceza verilmeyeceği, dava açmak için Cumhuriyet Savcılarının Adalet Bakanı veya Cumhurbaşkanından izin almaları gibi hususların öngörüldüğünü belirtmiştir.

İki ülke arasındaki adli ve diğer alanlardaki işbirliğinin daha da geliştirilmesi temennisi ile toplantı son bulmuştur.

Konuk Heyet aynı gün Ankara Adliyesini ziyaret ederek Ankara Cumhuriyet Başsavcısı Sayın Hüseyin Boyrazoğlu ile görüşmüştür.

Konuk Heyet, Ankara Adliyesi'ndeki temaslar sonrasında Ankara Sincan F-2 Kapalı Cezaevini ve Anadolu Medeniyetleri Müzesini ziyaret etmiştir.

Adalet Bakanı Sayın Mehmet Ali ŞAHİN tarafından Konuk Başsavcı onuruna akşam yemeği verilmiştir.



Türkiye ve ABD Adalet Bakanlıkları, uluslararası terör suçlarının iadesi konularında yaşanan sorunların görüşülmesi amacıyla, uygulamacı ve uzmanların katıldığı bir yuvarlak masa toplantısı düzenledi.

24–26 Haziran 2008 tarihlerinde İstanbul'da gerçekleştirilen toplantıya Türkiye, ABD, Avusturya, Belçika, Danimarka, Fransa, Irak, Hollanda, İspanya ve İsviçre'den üst düzey hakim, savcı ve uzmanlar katıldı. Toplantıda terör suçlarının iadesindeki hukukî engellerin kaldırılmasına yönelik uluslararası gereklilikler, uygulamaya ilişkin hususlar ve örnek uygulamalar konusunda görüş alışverişinde bulunuldu.

Toplantının açılışında konuşan Adalet Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı Ahmet Kahraman, Türkiye'nin mücadele verdiği terör örgütlerinin Avrupa'da da faaliyet gösterdiğine dikkat çekerek "Bu terör örgütleri faaliyetlerini özellikle, örgüte üye kazandırma, haraç toplama, insan ticareti ve uyuşturucu ticareti üzerine yoğunlaştırmaktadır." dedi. Bu örgütlerin, sadece Türkiye'nin kamu düzeni için değil, Avrupa ülkeleri için de bir tehdit haline geldiğini vurgulayan Kahraman, şöyle konuştu: "Ayrıca terör suçluları, sığınma hakkı ve siyasi suç gibi uluslararası araçları kötüye kullanmak sureti ile genellikle suç işledikleri ülkeleri terk etmekte ve kendileri için güvenli ülkeler bulabilmektedir. Bu nedenle, uluslararası işbirliğindeki en etkili imkânlar terör suçlarının iadesi ve uluslararası sözleşmelerin samimi bir şekilde uygulanmasıdır."

ABD İstanbul Başkonsolosu Sharon Anderholm Wiener de konuşmasında, Türkiye-ABD ilişkilerine değinerek, "İkili gündemlerimizde terörle mücadeleden daha öncelikli bir konu bulunmamaktadır" dedi. Başkonsolos Wiener, bu konuda ortak ve sıkı çabalar olmadığı sürece gösterilen mücadelede tek kazanan tarafın teröristler, kaybeden tarafın ise mağdurlar ve toplumun kendisi olacağını söyledi.

Avrupa Terörle Mücadele Koordinatörü Gilles De Kerchove, toplantıda yaptığı konuşmada terör tanımı da dâhil ceza hukuku alanında ülke mevzuatlarının birbiri ile uyumlu hale getirilmesinin gerekliliğine işaret etti. De Kerchove, terör suçlarının iadesinde karşılaşılan ortak sorunlara değinerek Avrupa Tutuklama Müzekkeresinin uluslararası işbirliğinin hızlanması ve kolaylaştırılmasındaki rolünü anlattı.

Ayrıca ABD İstanbul Başkonsolosu Sharon Anderholm Wiener, resmi konutunda, katılımcılara toplantı onuruna bir resepsiyon verdi. Yerli ve yabancı uzman ve yargı mensupları, toplantı sonrası düzenlenen program çerçevesinde Tekirdağ F Tipi Ceza İnfaz Kurumunu da ziyaret etti ve terör suçlarının tabi olduğu koşullar ve infaz sistemi hakkında bilgi aldı.

TERCÜME DİLİ**Ermenistan**

Tiflis Büyükelçiliği yazıları ile, Fransızca hazırlandığı için adlî yardım talebimizin yerine getirilemediği bildirilmekle, belgelerin Rusça, İngilizce veya Ermenice dillerinden birine tercüme edilerek iletilmesi halinde talebimize yanıt verilebileceği kaydedilmektedir.

MÜTEKABİLİYET KURALI**Kanada, Türkmenistan**

Kanada Adalet Bakanlığı yazıları ile, Türkiye ile Kanada arasında adlî yardımlaşmada bulunulmasına ilişkin ikili veya çok taraflı bir sözleşme bulunmadığından adlî yardımlaşma evrakının gereğine tevessül edilebilmesi için talepten önce "Mütekabiliyet" kuralına açıkça atıf yapılması gerektiği bildirilmektedir.

Bilindiği üzere; Talimatta talebin dayanağı olarak ilgili ülke ile hukuki ilişkimize göre; tam adını yazmak suretiyle "Ceza İşlerinde Karşılıklı Adli Yardım Avrupa Sözleşmesi"ne (CİKAYAS), bu sözleşmeye taraf olmayan ülkeler için aramızdaki "İkili Sözleşme"ye, herhangi bir sözleşmeye taraf olmayan ülkeler için "Mütekabiliyet" kuralına atıf yapılması gerekmektedir.

YABANCI MİSYONDAN BİLGİ TEMİNİ

Dışişleri Bakanlığı'nın 03/06/2008 tarihli ve 239867 sayılı yazıları ile, Ülkemizdeki yabancı temsilciliklerce kişisel bilgilerin gizliliği çerçevesinde, vize başvuruları vb. konulardaki bilgi ve belgelerin ancak ilgili şahıslara veya kanuni temsilcilerine verilebileceği veya adlî yardımlaşma yöntemiyle talep edilebileceği bildirilmektedir.

Bu itibarla, yabancı temsilciliklerden soruşturma ve kovuşturma çerçevesinde bilgi ve belge temini ile olabilecek benzeri taleplerin adlî yardımlaşma yöntemiyle ilgili yabancı makamlar aracılığı ile iletilmesinde yarar olacağı değerlendirilmektedir.

YABANCI TUTUKLU VE ÖLÜM BİLDİRİMİ

Dışişleri Bakanlığı'nın 02/07/2008 tarihli ve 294220 sayılı yazıları ile, son dönemde bazı ülke Büyükelçiliklerinden alınan Nota ve yapılan özel görüşmelerde, tutuklanan ve/veya hayatını kaybeden yabancının kimlik bilgileri ayrıntılı olarak temin edilemediğinde, bu ülkelerde isim benzerliğinden kaynaklanan bazı karışıklıklara sebebiyet verebildiğinden bahisle, mümkünse Yabancı Ölüm Bildirimi ve Yabancı Tutukluluk/Tahliye Bildirim formlarına ilgilinin nüfus cüzdanı ve/veya pasaportunun bir örneğinin eklenmesinden, herhangi bir kimlik belgesi yoksa bu hususun ilgili form üzerinde belirtilmesinin yararlı olacağı belirtilmektedir.

Aşağıdaki tablo yıllara göre ülkelerden gelen veya bizden giden her yeni evrak için açılan dosya dosyalarını göstermektedir. Söz konusu tablo ülkelerle olan adli işbirliği yoğunluğunu göstermesi bakımından anlam kazanmaktadır.

ÜLKELER	HUKUK TEBLİGAT		HUKUK İSTİNABE		CEZA TEBLİGAT VE İSTİNABE		NAFAKA		ÇOCUK KAÇIRMA	
	2006	2007	2006	2007	2006	2007	2006	2007	2006	2007
ALMANYA	16824	15078	2734	2148	1688	2206	52	53	17	39
FRANSA	2110	2167	481	377	469	543	10	12	4	5
AVUSTURYA	159	148	352	321	189	215	6	8	3	1
İSVİÇRE	767	752	122	189			1	3	5	3
İSVEÇ	326	350	68	89	105	90	0	1	1	0
BELÇİKA	856	778	131	74	186	195	3	1	4	4
HOLLANDA	1853	1837	285	307	398	367	11	18	4	4
İNGİLTERE	683	611	144	151	298	356	0	1	5	7
DANİMARKA	287	264	66	91	77	107	1	0	0	2
ROMANYA	115	122	28	39	135	122	1	0	0	3
YUNANİSTAN	173	163	27	188	175	158	0	0	1	0
SLOVAKYA	14	2	2	0	10	17	0	0	0	1
BULGARİSTAN	179	203	3919	63	439	537	0	0	0	1
LETONYA	0	0	0	0			0	0	1	0
İSKOÇYA	17	20	1	0			1	0	1	1
FİNLANDİYA	60	64	3	9	28	32	1	0	1	0
BRİTANYA	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
İTALYA	184	187	36	42	94	115	0	0	0	1

SÖZLEŞME :

2.04.1959 tarihinde Strasbourg' ta imzalanan "Ceza İşlerinde Karşılıklı Adli Yardım Avrupa Sözleşmesi (ÇİKAYAS)

GENELGE :

- 01/03/2008 tarihli ve B.03.0.UİG.0.00.00.06/010.06.02/7-1(69-1) sayılı "Cezai İşlere İlişkin Uluslararası İşbirliğinde Adli Makamlarımızca Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar"

- 01/01/2006 tarihli ve B.03.0.UİG.0.00.00.06/010.06.02/9 sayılı "Yabancıların Ölüm Olaylarının Bildirilmesi"

1. Talepnamelerin Genelgemiz 3 numaralı eki örneğine biçim ve içerik yönünden uygun olmaması, çoğu kere suçun türü ve dayanağı kanun hükümleriyle yetinilerek maddi olayın detaylandırılmaması,
2. Genelgeye uygun olmadığı gerekçesiyle iade edilen adli yardımlaşma evrakının, belirtilen eksiklikler giderilmeden yeniden gönderilmesi,
3. Bakanlığımızca işleme alınarak ilgili yabancı ülke yetkili adli makamına sunulmak üzere iletilen adli yardımlaşma evrakının, akıbeti sorulabilecekken tekrar gönderilmesi,
4. Yabancı ülke adli makamlarınca daha önce yanıtlandığı halde, aynı soruşturma/kovuşturma kapsamında ve aynı konuda gerekçe gösterilmeksizin yeniden adli yardımlaşma talebinde bulunulması,
5. Yaptığı tercümenin yetersizliği saptanan tercümana iş verilmeye devam edilmesi,
6. Tebliği istenen kararların, mühürlü ve hâkim/savcı imzalı olması gerekirken yazı işleri müdürü veya zabıt katibi imzası ile ya da bunlar da bulunmaksızın yalnızca fotokopilerinin gönderilmesi.
7. Özellikle büyük illerdeki savcılıklara gönderilen yabancı adli yardımlaşma taleplerinin gecikmeli ve bazen eksik olarak ikmal edilmesi, tekitlere geç cevap verilmesi,
8. Başka bir yer savcılığı ile ilgili olduğu değerlendirilen yabancı ülke adli yardımlaşma taleplerinin, ilgili savcılığa iletilmesi mümkünken Bakanlığımıza iade edilmesi,
9. İstinabede hazır bulunma talebinin ayrıca değerlendirilmemesi ve talebe ilişkin kararın Bakanlığımıza bildirilmemesi,
10. İstinabede hazır bulunma konusunda, Bakanlığımızın bilgisi dışında yabancı görevlilerle muhatap olunması ve gelişmelerden Bakanlığımıza bilgi verilmemesi, (Bazen ilgili devletten gelen bir yazı üzerine durumdan haberdar olunabilmektedir.)
11. Herhangi bir kimlik belgesi bulunmayan ve ceza yargılaması süjesi olabilecek yabancı uyruklu kişilerin şahsi bilgileri ile fiziksel niteliklerinin yeterli şekilde tespit edilmemesi,
12. İvedi mahiyetteki yabancı ölüm bildirimlerinin, gecikmeli ve bazen zorunlu evrakdan yoksun olarak yapılması,
13. Yine yabancı ölüm bildirimi yapılan durumlarda, daha sonra temin edilen kesin ölüm sebebini gösterir tıbbi raporların ayrıca iletilmemesi,
14. Özellikle de K.K.T.C.'ye, Bakanlığımız aracı kılınmaksızın doğrudan adli yardımlaşma evrakı gönderilmesi,
15. Adli yardımlaşma talebi düzenlenmesini gerektiren hususların, Bakanlığımızdan veya aracılığımızla istenilmesi,
16. İçeriğinin İngilizce, Fransızca veya Almanca olmaması nedeniyle gereğinin yerine getirilip getirilmediği konusunda bir belirtme yapılmaksızın mahalline iletilen adli yardımlaşma evrakı cevabının, tercüme ettirilmeksizin, talebin yerine getirilip getirilmediğinin bildirilmesi için Bakanlığımıza tekrar gönderilmesi. (Bakanlığımızca tercüme hizmeti verilmemektedir.)

Genel Müdürlüğümüz Tetkik Hâkimleri olarak başladığımız, Avrupa Birliği'nden arkadaşlarımızın sübvansiyonları ile güçlenerek yaklaşık bir sezon boyu devam ettirdiğimiz halı saha futbol organizasyonumuzu final maçıyla bitirdik.



DOSTLUK KAZANDI !

Bir heyecanla, adım attığımız sokaklardan başlayan, okuldan sonra arsalarda, mesaiden sonra halı sahalarda devam eden koşumuz futbol topunun peşinden değildi.

Hep beraber başlayıp galibiyet için, asist yapan-gol atan işbirliği, hücum ve savunma taktiği, maç bitene kadar centilmence mücadele, önümüzde bir maç daha olacağı ümidinin peşindeydik.

Yıllar sonra yine bir bahar mevsiminde yolumuza çıktı. Sahaların rengini, çocukluğumuzun şevkini hatırlatacak ne varsa.

Hatırladık;

Rüzgar esince yağmuru, bir gün sonra acıyı, kadroda eksik olunca aramadıklarımıza vefayı ve gerçekten kravatımızı, gözlüğümüzü ve ayakkabımızı sahada unuttuğumuzu.

Oyun sistemimiz gayet basitti. Topla hücum, kalede savunma! Top ayağına gelen nerede olduğuna bakmaksızın şut atıyor, nefesi kesilen bedelini kalede rakip forvetlere karşı tek başına ödüyordu.

Rotasyon dipsiz bir kuyu gibi, düşen çıkamazken, başka sahalardan gelen sakatlık haberleri bile birkaçımızı emekli etti. O günlerdi, Avrupa Birliği'nden birer ikişer destek aldığımız.

Yine de gözümüzün içine giren güneşe, sahalara düşen gölgeye rağmen her maç geliştığımız düşünüyorduk. Topa basmaya başlamıştık (topa basınca düşüyorduk gerçi) bir gün pas verecek, kim bilir araya top da atacaktık.

Bu umudu büyütebilseydik, belki de her şartta başarıyla yola devamın öyküsü olurdu. Son maçımızda, birbiriyle bir takım olarak ilk defa oynayan Avrupa Birliği'ne yenilince bu yazının yazgısı da kazanan dostluk üzerine oldu.

“ULUSLARARASI HUKUK BÜLTENİ”

**Sahibi
UHDİGM**

Genel Yayın Yönetmeni

**Mustafa DÖNEN
Tetkik Hâkimi**

YAYIN KURULU

**Nevzat AKBİLEK
Tetkik Hâkimi**

**Gonca Gülfem BOZDAĞ
Tetkik Hâkimi**

**Şener DALYAN
Tetkik Hâkimi**

**Dilek DOĞAN
Tetkik Hâkimi**

**A. Melih KUTLU
Tetkik Hâkimi**

Gelecek sayıda görüşmek dileğiyle...